

EUSKADIKO HIRUGARREN SEKTORE SOZIALAREN LIBURU ZURIAREN AURKEZPENA

Euskadiko Hirugarren Sektorere Sozialak ostiral honetan, 2015eko abenduaren 11n, egin du Euskadiko Hirugarren Sektorere Sozialeko Sareen Sareak eta Bizkaiko Hirugarren Sektorerearen Behatokiak elkarrekin antolatutako jardunaldia.

Jardunaldi horretan aurkeztu dituzte Euskadiko Hirugarren Sektorere Sozialaren Liburu Zuriaren emaitzak. Bizkaiko Hirugarren Sektorerearen Behatokiak egindako ikerketa kuantitatiboa eta kualitatiboa da eta sektoreko 400 erakunde inguruk hartu du parte bertan. Horren helburua Hirugarren Sektorere Soziala indartzen eta hura osatzen duten erakundeek egiten duten ekarpen soziala aitortzen rol garrantzitsua betetzea da.

Bizkaiko Hirugarren Sektorereko Behatokia Hirugarren Sektorerearen sustapen-programa bat da, eta Bizkaiko Foru Aldundiak, BBK Fundazioak eta EDE Fundazioak sustatzen dute, Eusko Jaurlaritzaren lankidetzarekin. Euskadiko Hirugarren Sektorere Sozialaren Liburu Soziala Behatokiko hiru bazkideek eta Eusko Jaurlaritzak eskainitako babesari eta Sareen Sarearen lankidetzari esker prestatu ahal izan dute.

Liburu Zuriaren helburuak honako hauek dira: euskal gizarteak, sektoreak eta interesa duten edo sustapenean inplikaturik dauden beste eragile batzuek Euskadiko Hirugarren Sektorere Sozialaren errealitatearen inguruko diagnostikoa izatea; ekarpen sozialaren oinarritzko alderdi batzuk identifikatzea eta, dagokionean, kuantifikatzea; eta sektoreak gaur egungo testuinguruaren baitan aurre egin behar dien erronka nagusiak eta horiek lortzen laguntzeko orientabide batzuk ezarri ahal izatea.

Ikerketa horren helburuetarako, Hirugarren Sektorere Sozialtzat hartu da gizarte zibileko ekimen formalizaturik osatzen dutena, kudeatzeko autonomia eta independentzia duena, irabazi-asmorik ez duena eta, oro har, borondatezkoa dena. **Horren helburu nagusia gizarteratzea eta zaurgarritasuneko edo bazterkeriako, babesgabeziako, ezintasuneko eta/edo mendekotasuneko egoerak bizi dituzten pertsonen, familien, kolektiboen eta komunitateen eskubideak modu eragingarrian erabiltzea bultzatzea da.**

Gaur egun, Euskadiko Hirugarren Sektorere Soziala osatzen duten erakundeek kopurua, gutxi gorabehera, **3.500 erakundekoa** dela kalkulatzen da. Erakunde horien % 57ren egoitza edo ordezkaritza nagusia Bizkaian dago; % 29rena Gipuzkoan, eta % 14rena Araban.

Guztiak etengabeko konpromisoa dute pertsonetik eta sortu diren eta zerbitzua eskaintzen dien gizartearekiko. Gainera, lurraldearekin lotura mantentzen dute eta, horrenbestez, bertan errotuta daudela esan dezakegu. 10 erakundetatik 8ren jarduerak ez du Euskadiko esparru geografikoa gainditzen eta % 27k tokiko esparrutik egiten du lan.

Erakundeek % 46k boluntarioekin bakarrik egiten du lan, eta % 87 boluntarioek osatzen dute batez ere. Erakundeek % 54,16k ordaindutako langileak ditu, eta kontratua duten guztiak kontuan hartuta, % 68 emakumeak dira; hau da, beste sektoreetan erregistraturikoa baino tasa bat handiagoa da sektore horrena.

Erakunde horiek, gutxi gorabehera, **enplegatutako 36.000 pertsona** dituztela kalkulatu da. Horiek **125.000 boluntarioen** partaidetza soziala bideratzen dute. 2013an, 1.451 milioi euroko bolumen ekonomikoa kudeatu zuten; hau da, **EAEko BPGaren % 2,2ren** baliokidea.

Hirugarren Sektore Soziala anitza eta askotarikoa da figura juridikoei, neurriei, erakunde motei, ibilbideei eta abarrei dagokienez. 10 erakundetatik ia 9 irabazi-asmorik gabeko beste figura juridiko batzuekin batera ari dira lanean: fundazioak, ekimen sozialeko kooperatibak, lan-munduratzeko enpresak, enpleguko zentro bereziak eta erlijio-kongregazioak; % 42k 20 urte baino gehiagoko ibilbidea du, baina % 13k duela 5 urte baino gutxiago ekin zion bere bideari; erakundeen % 31k urtean 12.000 € baino gutxiago kudeatzen du; eta, aldiz, % 9k urtean milioi eta erdi euro baino gehiagoko aurrekontua du.

Era berean, sektoreak hainbat esparrutan egiten du lan; hauetan, adibidez: soziala-zeharkakoa edo zibila (adinekoen, emakumeen, etorkinen eta abarren erakundeak biltzen ditu), gizarte-zerbitzuak, garapenerako nazioarteko lankidetzak, aisialdia, osasuna, enplegua eta beste batzuk.

Sektore horretako erakunde guztiek **partekatzen dute gizartea eraldatzeko helburua eta gizarte-proiektu bidezkoagoaren eta berdintasunezkoagoaren defentsa.**

Erakundeen % 95ek zerbitzu motaren bat eskaintzen du. % 75ek, gainera, beste gizarte-funtzio batzuk garatzen ditu: intzidentzia, boluntariotzaren sustapena, komunitate-garapena, beharrak hautematea, ikerketa... % 45ek salaketa-jarduerak egiten ditu, baina erakunde batzuek jarduera horrez gain, sareen bidez, intzidentziako beste jarduera batzuk ere egiten dituzte.

Erakundeen gaurkotasunean, krisia da faktore nagusia eta horrek etorkizuneko hautematean eragina du. % 22k bakarrik uste du hurrengo 5 urteotan errazagoa izango dela bere helburuak betetzea. % 52ren kasuan, azken hiru urteotan erabiltzaile kopurua handitu egin da eta erakundeen erdiak beharretan eta pertsonen profilean aldaketak detektatu ditu. Erabiltzaileen kopuruak izan duen gorakada eta profilaren dibertsifikazioa, bereziki, bazterkeriarekin lotutako esparruan gertatu da.

Erakundeen erdiaren ustez, laguntza soziala areagotu egin da azken urteotan. Erakundeen 10etik ia 4k lortu du azken 3 urteotan borondatezko langileen bolumena handitzea, eta % 53k mantentzea.

Baliabide ekonomikoei dagokienez, sektoreko finantzaketa orokorraren % 45 jatorri pribatukoa da; gainerako % 55ek, aldiz, jatorri publikoa du. Erakundeen % 42k sarrera pribatu gehiago du publikoak baino. Azken urteotan, finantzaketa publikoa gutxitzeko eta finantzaketa pribatua mantentzeko joera orokorra hauteman da.

Krisiak baliabide ekonomikoetan eta lan-baldintzetan izan duen inpaktua era askotakoa ari da izaten sektore barruan. Hirugarren Sektore Sozialeko erakundeen % 38ren kasuan, gutxitu egin da bolumen ekonomikoa krisia hasi zenetik (2008), % 5ek mantendu egin du, eta % 57k handitu.

Bestalde, 10 erakundetatik ia 6k mantendu ditu azken 3 urteotan ordaindutako bere langileak. % 24k enplegua sortzea lortu du eta, aldiz, % 18k plantilla txikitu du. Gainera, ordaindutako langileak dituzten erakundeek % 67k azken urteotan berregituraketaren bati egin behar izan dio aurre (lanetan eta funtzioetan, lanpostuetan, lanaldietan, soldatan eta abarretan).

Itxuraz, eragina handiagoa izan da erakunde txikienetan eta diru-laguntzen mende daudenetan, GGKE-etan, osasun arlokoetan, esparru sozial-zeharkakoetan eta erantzukizun publikokoak ez diren zerbitzuak edo sektoreari zerbitzuak eskaintzen dizkietenetan.

Askok likidezia-arazoak, kreditura sarbidea izateko zailtasunak eta inbertsio-gaitasunik eza jasaten ditu. Beste hainbat alderdiren artean, hori lotuta dago beren lokalak erakundeek % 18k bakarrik izatearekin.

Azken hamarkadotan, erakundeek beren jardunbideen eta kudeaketa-estrategien kalitatean eta formalizazioan aurrera egitea ahalbidetu dieten kudeaketa-sistemak eta -tresnak garatzen aurrera egin dute. Sektoreak kudeaketako berezko kultura eta esku-hartze ereduak ditu. Hamar erakundetatik bederatzik ahalbidetzen du ordaindutako langileen partaidetza jardueren plangintzan eta ebaluazioan, eta hamarretik zazpi boluntariotzarena. Gainera, % 58k erabiltzaileek parte hartzeko bideak eskaintzen ditu, eta % 51k bazkideen parte-hartzea ahalbidetzeko ahaleginak egiten ditu.

Informazioaren eta Komunikazioaren Teknologiek gero eta presentzia handiagoa dute sektorearen komunikabide gisa intereseko taldeei honako hauei buruzko informazioa bidali ahal izateko: jarduera, kontuen egoera, misioa, helburuen betetze maila... Gainera, hamar erakundetatik zazpi hartu du parte azken urtean sentsibilizazioko edo baliabideak eskuratzeko kanpainaren batean edo antzeko ekimenen batean. Dena den, sektoreko erakundeek % 36k uste du euskal gizarteak oraindik ez duela behar adina aitortzen herritar guztiei eskaintzen dizkien onurak eta egindako ekarpena.

Erakunde gehienek ustez, beharrezkoa da komunikazio-ahaleginak areagotzea eta enpresekiko eta beste eragile sozial batzuekiko elkarlanean aurrera egitea (sindikatuarekin, alderdi politikoekin, komunikabideekin eta gizarte-mugimenduekin adibidez).

Euskadiko Hirugarren Sektore Soziala gero eta egituratuago dago eta sare ugari eraiki da. Horri esker, eragin soziala eta politikoa handitu ahal izango dira. Sareen bidez, errazagoa izango da erakundeek errolda komunetan aurrera egitea honako hauekin lotuta: sektoreak egiten duen ekarpen espezifiko aitortzea eta sustatzea; eskubideen salaketako, sustapeneko eta defentsako ekintzen inpartea; lan-baldintzen hobekuntza eta abar. Azken urteotan, gobernantzarekin lotuta, Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialako erakundeek eta sektore publikoaren arteko lankidetzan aurrera egin dugu Euskadiko eta Bizkaiko Elkarrikerketan Zibileko Mahaien bidez. Gaur egun Legebiltzarreko izapidetze-bidean dagoen etorkizuneko Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialaren legea onartzea ere une garrantzitsua izango da sektorea eta egiten duen ekarpen soziala aitortzeko garaian.

Ikerketaren bidez, gainera, sektoreko erakundeekin batera, hamar **erronka** identifikatu ahal izan eta haietako bakoitza lortzen saiatzeko orientabideak zehaztu ditugu:

0. erronka. Gure nortasun-ezaugarriak bultzatzea.
1. erronka. Sektorearen aniztasuna babestea.
2. erronka. Funtzioen eta eraldaketa-orientazioaren arteko oreka bultzatzea.
3. erronka. Herritarren arteko konexioa areagotzea eta oinarri soziala sendotzea.
4. erronka. Erakundearen eta hura osatzen dutenen arteko lotura indartzea eta lan-baldintzak hobetzea.
5. erronka. Erakundeen iraunkortasun ekonomikoan aurrera egitea.
6. erronka. Erakundeen zuzendaritza eta kudeaketa sendotzea balioen eta "krisi-garaien" arabera.
7. erronka. Gardentasuna eta kontuak ematea bermatzea, eta komunikazioko ahaleginak areagotzea.
8. erronka. Beste eragile batzuekiko harremana hobetzea eta sendotzea.
9. erronka. Esku-hartze zuzeneko erakundeen arteko lankidetzatza sustatzea.
10. erronka. Sektorearen egituraketan aurrera egitea.

Honako hamar erronka hauek Hirugarren Sektore Sozialaren ikuspegiaren arabera dira: ¹ *Era askotako Hirugarren Sektore Soziala*; ² *alternatiba eraldatzaileak bultzatzeko gai dena*; ³ *oinarri sozial zabala duena*; ⁴ *erakundeen eta haiek osatzen dituzten pertsonen arteko lotura sendoa izan eta kalitatezko enplegua eskaintzen*; ⁵ *iraunkorra eta autonomoa*; ⁶ *indartutakoa eta koherentea*; ⁷ *gardena eta aitortua*; ⁸ *beste eragile batzuekin lotura eta aliantzak dituen*; ⁹ *barne mailako loturak sendotzen dituen*; ¹⁰ *eta ondo egituratuta dagoena*.

Liburu Zuria Behatokiaren webgunean ikusgai dago abenduaren 11tik

www.3sbizkaia.org

Harremanetarako datuak

Bizkaiko Hirugarren Sektorearen Behatokia

bizkaiko hirugarren
sektorearen behatokia
observatorio del
tercer sector de bizkaia

Tel.: 944 003 355 / 629 755 662
observatorio@3sbizkaia.org

bizkaiko hirugarren
sektorearen behatokia
observatorio del
tercer sector de bizkaia

